

liko drugih ljudi še v okolici, ki so Slovenci. No, kaj pa je na tem, imajo pač tudi slovensko šolo, boš menda rekel? Čakaj! Imajo pošast ljudske šole. . . . Vse nemško in nič kakor nemško. Nobedne slovenske besede učitelj ne spregovori, akoravno čujejo na ime Čeh, Muršec i. t. d. Korošci javkajo, da se uže v prvem razredu ponemčuje; a to tolažbo imajo, da so vsaj duhovniki zvesti svojemu narodu. V Radgoni pa tudi kateheti učiteljem pomagajo. Pravili so mi učenci sami, da nijedne besedice ne slišijo v svojem maternem glasu; kolikor se potem nauče, nam kaže nek šolar, ki je Radgonsko šolo obiskoval. Nemški ne zna, o slovenskem katekizmu pa nima pojma!

Iz Savinjske doline. (Slovenec biti, bodi nam ponos.) Dne 1. februarja t. l. bil sem navzoč, ko je g. okrajni glavar župane k izžrebanju vojaških novincev povabil. Tedaj sem videl in slišal, kako je vsak imel v eni ali drugi zadevi z gospodom glavarjem ali njegovimi uradniki kaj opraviti, toraj je vsak razun enega v slovenskem jeziku z njimi občeval. In skoraj tudi drugače biti ni moglo, ker le malokateri je nemški znal. Ali vse drugače pa je z uradovanjem. Vedno jih je še polovica, ki nemški uradujejo. Mislil sem si: ali ni to velika nespamet, danes tukaj slovenski govoriš, jutri pa jim nemški pišeš, in ako se z besedo zastopita, se v pisavi še lažje izraziš. Toraj župani! popustite tuji nam nerazumljivi jezik, ne delajmo si sramote, ter pomislite, kako nas bodejo naši potomci sodili in za bedake imeli. Pa ne samo župani, tudi drugi gospodje duhovniki in posvetni, ki se med narodnjake štejete, pa ste toliko v švabščino zatelebani, da je ne morate opustiti. Ne sramujte se svojega toliko lepega jezika, ter bodite ponosni, da ste rojeni Slovenci. Kakor je na svoj narod ponosen Nemec, Lah ali Magjar, ravno tako pravico imamo mi. Ali naše petice ne plačajo toliko, kakor nemške in magjarske? Ali naši vojaki niso toliko pogumni, kakor nemški in magjarski itd.? Glejte! ali se ne godi vse to na ljubo našim sovražnikom, ki nas in naš jezik, naše navade in običaje sovražijo in zasmehujejo, pa pri nas masne službe imajo, naše sinove pa odriavajo ali pa daleč med tujce pošiljajo? In kdo nam bo tukaj pomagal? Sami. Kajti uže prigovor pravi: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal. In ravno sedaj je čas, ker je za nas Slované nekoliko boljše prijazna vlada, katero ne jenjajmo tako dolgo molodovati, da nam da srednjih slovenskih šol. -n.

Od sv. Jurija na Savnici. Kakor slišimo, je volitev za novi krajni šolski svet že izvršena, predsednik še ni izvoljen, toraj še se ne vé, kakšen bo, vse pa zavisi od tega, kakšen je odbor. Ker še dosedanji kr. šolski svet ni vsega uredil, ne more odstopiti; dasiravno je bil jako delaven, da, kakor se govori, še vse preveč. Pod imenom „krajni šolski svet“ se ne sme pri nas umeti

celi odbor, ki šteje 10 mož, le g. predsednik in g. nadučitelj s pripomočjo enega ali dveh svojih pristašev storijo vse, kar hočejo. Večina tiho sedi in modro molči. Ko je nastopil ta odbor, hitro je privolil k povečanju šole, česar se je prejšnji branil. Hitro v početku l. 1880. so dali delati opeko, ki pa je bila prav slaba in silno draga, ter je bilo mnogo nepotrebnih stroškov, in nekaj bi se lahko povrnjeno dobilo, če ne bi drugače prišlo. Ker je opeka slaba bila, se je moralo zidati, sicer bi razpadla; in to so tudi lanske leto storili; vključ pogodb, koje je storil kr. šol. svet z podjetnim zidarjem St., da naj se samo obod postavi in pokrije, dalje pa prihojnji, ko bode mogoče, denar spraviti. Tako bi se plačalo samo pol dela ob novem letu, pa glejte čudo! Uže lanske jesen je stalo poslopje! Sedaj ljubi nčenčki prav veselo letajo po tem novem poslopji, da se omet z zida luši, ki je neki prav slab. Še večje čudo pa je prišlo sedaj na vrsto. Tisti, ki pravijo, „mi smo mi“, in so delali po lastni volji, so obljubili zidarju ob novem letu vse plačati, kar pa celi odbor kr. šol. sveta nikoli ni dovolil, čeravno imata predsednik in nadučitelj neko pogodbo, ki javno govori o celem plačilu. Podpisan je sicer celi odbor, toda sedaj pravijo ljudje, da lahko s prisego potrdijo, da se na to pogodbo niso nikoli podpisovali. Ker sta gospoda obljubila plačati vse, penz pa ni nič, sta zaprosila v Radgonski hranilnici 2400 gl. na posodo, in tudi dobila, le šolski svet in pa predstojniki morajo podpisati, čemu pa, kakor slišimo, so se odločno uprli, ter so onima gospodoma prav neprijetne reči v obraz pravili. Kako se bo to razvzlozilo? Reč se je uže naznanila g. okrajnemu glavarju, in če ne bo zdalo nič, je še pot dalje.

Kmetič.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesar so podpisali postavno zastran nemškega in českega vseučilišča v Pragi. Tako dobijo uže letos Čehi lastno česko-slovansko vseučilišče. Slovenci pa še zmiraj zastonj zahtevamo slovenskih pripravnišč za bodoče naše ljudske učitelje, zastonj tirjamo slovenskih gimnazij in realk, še iz uradov pahajo slovenščino, kder je poprej uže bila. Zato je poslanec dr. Vošnjak vsem Slovencem iz srca govoril, ko je v izvrstnem govoru v državnem zboru razlagal žalostno stanje Slovencev glede narodne enakopravnosti povsod, posebno pa na Koroškem, ter izpovedal, da nimamo Slovenci nobenega zaupanja v ministra naučnega. Kaj pomaga, ako grof Taaffe veli: jaz hočem, do bodo vsi narodi jednakopravni, če pa drugi ministri nič ne storijo. Sicer pa dr. Vošnjakov govor objavimo ves, da zamore vsak sam prepričati se, kako brezobzirno in strašansko da je pritiskanje na nas! Nemčurji so pa kar uže besni in rohnijo povsod, kakor da bi hoteli zno-

reti. Tolaži nas, da so Čehi in Poljaki voljni podpirati nas! Velevažne premembe volitevskega reda nameravajo naši poslanci; najprvle na Českem pa tudi pri nas, zlasti v mestnih skupinah: volilo se bode znanprej doma, toraj Mozirčanom, Žavčanom itd. ne bo treba iti v Celje, Marenberžanom ne Slov. Gradec, Ljutomeržanom in Središčanom ne v Ormož, kedar bo treba n. pr. Foreggerja ali „Hammer-Amboss-a“ podreti; dalje dobijo volilno pravico tudi oni, ki menje kakor 10 gold. toda najmenje 5 fl. davka plačujejo; tako pride veliko tisoč volilcev na volišče, katerim so liberalni mogotei to zabranili. Nove colninske tarife obveljajo že 1. junija, ker ni dvomiti, da jih državni zbor sprejme in tako se vsaj nekaj kmetijstvu in obrtnijstvu domačemu na noge pomaga zoper tuje blago. — Slovenci pošiljajo prošnje državnemu zboru za slovenske šole in urade, zlasti za slovensko nadsodnijo, ki se ima prestaviti iz nemškega Gradca v slovensko Ljubljano. Kako opravičeno da je to, kaže sledeči dogodek, o kojem „Slov. Narod“ piše: „Iz Loke na Kranjskem je nekomu nadsodnija v Gradci zavrgla velik kos pravde samo zaradi tega, ker je apelacijski ugovor slovensko sestavljen in zavavoljo takšnih reči bode pravda za šest ali deset mesecev se podaljšavala.“ — Na Koroškem nastal je velik hrup med nemčurji, ki so mislili v 10 letih s pomočjo nemških šol Slovence pogoltnoti pa sedaj vidijo, kako se ti začnejo krepko braniti. List „Mir“ šteje že 1900 prejemnikov. Slava! — Vstašev v Hercegovini štejejo še vkljub temu, da so bili pri Uloku tepeni, okolo 5000. Krivoslijanci držijo Dragalj in Knezlac. Vsaki den napadajo vojake; vodja Kovačević leži baje ranjen na Črnogorskem. Deževno vreme ovira napredovanje našim vojakom. General Bienert, ki je Bosno s IV. oddelkom pomagal vzeti, je umrl 57 let star.

Vnanje države. Navadni svet močno iznenadila je novica, da so Srbi svojega 28letnega kneza proglasili za kralja. Dne 6. marca je predsednik Kujundžić v skupštini sprožil dotični predlog. Ta je navdušeno in jednoglasno sprejet. Vsi se vzdignejo in gredo v palačo knezu naznanjat velečastni sklep. Knez, in kneginja s princem Aleksandrom v naročji, sprejmejo novi naslov. Kmalu je vse podpisano in potem naznanja bliskama telegraf, da je Srbija kraljestvo. Srbom kralj Milan I. Obrenović. Vojaštvo in ministri prisegnejo novemu kralju med gromenjem kanonov, ves Belgrad je poln veselja s vso deželo vred. — Ruski general Skobeljev mudil je se v Varšavi in Poljake nagovarjal k porazumu in zvezi z Rusi, kajti drugače jih pograbiyo nemški Prusi in ponemčijo. — Rumunski kralj zahteva 4 milijone, da napolni vojniške magazine. Jednako skrb ima tudi turški sultan. — Italijanski katoličani se baje mislijo bližnjih volitev v državni zbor krepko poprijeti; do sedaj niso hoteli voliti pa ne voljeni biti. —

Bismark hoče samotržje tobaka državi dati, da bi več denarjev dobil za vojake in uradnike; poslanci pa se močno branijo. — Angleško uže postarano kraljico je mlad komij hotel ustreliti. Čakal je z revolverjem na njo pred železniško štacijo blizu kraljevskega dvora Windsor. Ustrelil pa ne zadene in je kmalu djan pod ključ. Pravi, da je iz gladu to storil pa mu ne verujejo.

Za poduk in kratek čas.

Iz Konjice v Jablanico.

II. Pri Gornjem Paprešku zavila je Narenta okolo hriba Vrance, mi pa smo jo mahnilo po njegovih strmih in ledenih rebrih. Dospevšim vrh hriba odprl se nam je krasen razgled po bližnjih višavah in nižavah, na reko Narento, ki je med tim obkolila goro Vranac, in na Jablanico, ki se je pokazovala izza hribov, kakor dežela skozi perspektiv. Odslej je šlo vedno niže in niže in nastajal je nov svet. Hobo! hehe! vinograd! vskliknil je nenadoma Slavonec, radostno kazaje na solnčni holmec, ki je bil obraščen s sladko vinsko trto. Sedaj si pa hočemo privoščiti črnega Neretvečana, ki se todi prideluje. Bila je prva vinska gorica, ob kojoj smo zadeli na svojem potovanji po Hercegovini. Trte niso visoke, nego prav nizke, pri deblu ali korenini zelo tolste. Kolje ne postavljajo k trsu. Ker je zemlja prepeskovita, se ne more v vinogradu kopati, ampak zemlja se le nekoliko zrahlja. Trte rasto po deset let, potem pak se izkopajo in nove nasadijo. Pogled na vinski grič, česar v Bosni ni najti, razveselil je moja spremljevalca tako, da sta jela glasno popevati, na kar njima je iz bližnjega loga krepk odmev odgovarjal.

Solnce se je bilo že globoko na zahod pomeknilo, ko smo potrkali v Jablanico pri ondašnjem poveljniku nadčastniku Groessel-u, rojenem Ljubljancu, da nam oskrbi prenočišča in še voznička za jutrašnji dan. Jablanica šteje kacic 30 koč brez vsakoršne cerkve. Kristijani morajo po več ur k službi božji hoditi. V precej prostorni pa revni hiši nam je bilo odločeno počivati, samo da smo morali vedno ali sedeti ali pa ležati, ker je polovica sobe bila z dimom napolnjena, ki se je vlekel čez odprte duri. Ognjišče je bilo namreč za zidom pri vratih, a dimnika ni imelo, ampak je moralo sopuh in dim skozi vrata odpošiljati v sosedni konjski hlev. Bilo nas je 6 potnikov, dva iz Mostara, ki smo prebedeli skoro celo noč med raznimi pogovori, ker ni bilo mogoče očesa zatisniti vsled vednega hrupa in vsled mrzlega stanovanja in slabe postelje.

Tri podobe iz slovanske zgodovine.

Dr. Rupert Precehtel na Dunaji izdal je tri lepe podobe iz slovanske zgodovine z napisi